

महाराष्ट्र शासन

क्र. भाप्रसे-५२४/प्र.क्र.३३८/२०२४/भाप्रसे-३,
सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय,
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : ३१ डिसेंबर, २०२४

विषय : भा.प्र.से. अधिकाऱ्यांनी त्यांची सन २०२४ ची (As on १ जानेवारी, २०२५)
वार्षिक अचल मालमत्ता विवरणपत्रे (IPR)
ऑनलाईन पद्धतीने सादर करण्याबाबत.

संदर्भ: १) आस्थापना अधिकारी तथा अतिरिक्त सचिव, कार्मिक व प्रशिक्षण विभाग,
भारत सरकार यांचे पत्र क्र.६(१)२०१४/EO (PR), दि.२२.१२.२०१६
२) कार्मिक व प्रशिक्षण विभाग, भारत सरकार यांची अधिसूचना
क्र.११०३०/०६/२०२१-AIS-II (A), दि.३०.१२.२०२१
३) आस्थापना अधिकारी तथा अतिरिक्त सचिव, कार्मिक व प्रशिक्षण विभाग,
भारत सरकार यांचे पत्र क्र.६(२)२०२४/EO (PR), दि.१९.१२.२०२४

ज्ञापन:-

अखिल भारतीय सेवा (वर्तषूक) नियम, १९६८ मधील नियम क्रमांक १६ (२) मधील तरतुदीनुसार भारतीय प्रशासकीय सेवेतील अधिकाऱ्यांनी दरवर्षी दिनांक ३१ जानेवारी पर्यंत त्यांचे वार्षिक अचल मालमत्ता विवरणपत्र (immovable Property Return) विहित नमुन्यात सादर करणे बंधनकारक आहे. केंद्र शासनाच्या कार्मिक, लोकतक्रारी आणि सेवानिवृत्तीवेतन मंत्रालयाच्या कार्मिक व प्रशिक्षण विभागाच्या संदर्भाधीन क्रमांक १ च्या पत्रान्वये दिलेल्या सूचनानुसार सदर विवरणपत्रे ऑनलाईन पद्धतीने भरणे आवश्यक आहे. त्यानुसार सन २०२४ या वर्षाची, दिनांक १ जानेवारी २०२५ रोजीची स्थिती दर्शविणारी वार्षिक अचल मालमत्ता विवरणपत्रे ऑनलाईन पद्धतीने सादर करण्याच्या सूचना संदर्भाधीन क्रमांक ३ च्या पत्रान्वये देण्यात आल्या आहेत.

२. यास्तव महाराष्ट्र राज्याच्या संवर्गातील भा.प्र.से. मध्ये कार्यरत सर्व अधिकाऱ्यांनी सन २०२४ ची वार्षिक अचल मालमत्ता विवरणपत्रे ऑनलाईन पद्धतीने सादर करावी. केंद्र शासनाने वेळोवेळी घेतलेल्या निर्णयानुसार महाराष्ट्र राज्याच्या संवर्गातील सर्व भा.प्र.से. अधिकाऱ्यांनी त्यांची अचल मालमत्ता विवरणपत्रे सादर करण्याकरिता खालील प्रमाणे निश्चित करण्यात आलेल्या कार्यपद्धतीचा अवलंब करावा :-

- I. अचल मालमत्ता विवरणपत्रे (IPR) ऑनलाईन पद्धतीने सादर करण्याकरिता केंद्र शासनाच्या कार्मिक व प्रशिक्षण विभागाच्या SPARROW संगणकीय प्रणालीच्या Home Page (<https://sparrow.eoffice.gov.in>) वर IPR Module ही संगणकीय प्रणाली (Navigation tab for IPR Module) उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.
- II. SPARROW संगणकीय प्रणालीसाठी भा.प्र.से. अधिकाऱ्यांना देण्यात आलेला User ID व Password वापरून अचल मालमत्ता विवरणपत्रे सादर करावी व SPARROW

संगणकीय प्रणालीसाठी यापूर्वी उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या Digital Singnature Certificate (DSC) चा वापर करून किंवा E Sign द्वारे अधिप्रमाणित करावी.

- III. कोणत्याही कारणाने संबंधित अधिकारी Digital Signature Certificate (DSC) चा वापर करू शकत नसल्यास अथवा त्यांना DSC/E Sign प्राप्त झाले नसल्यास त्यांनी त्यांची अचल मालमत्ता विवरणपत्रे प्रत्यक्षात भरून ती Scan करून संगणकीय प्रणालीमधील "Upload forms" चा वापर करून ऑनलाईन पद्धतीने सादर करावी.
- IV. विवरणपत्रे ऑनलाईन पद्धतीने भरण्यामध्ये कोणत्याही अडचणी उद्भवल्यास SPARROW संगणकीय प्रणालीच्या Home Page वर Help Menu मध्ये User Manual- IPR टॅब उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. त्यातील सूचनांचा अवलंब करण्यात यावा. तसेच येणाऱ्या अडचणीसंदर्भात support-sparrow@nic.in यावर ईमेल द्वारे संपर्क साधावा.
- V. सदरील विवरणपत्रे ऑनलाईन पद्धतीने भरावयाची असल्याने भा.प्र.से. अधिकाऱ्यानी त्यांची अचल मालमत्ता विवरणपत्रे (Hard Copy) विभागास सादर करण्याची आवश्यकता नाही.
- VI. ऑनलाईन मॉज्यूल सन २०२४ करिता दिनांक ३१ जानेवारी २०२५ या विहित केलेल्या कालावधीनंतर आपोआप बंद होईल. यास्तव, राज्यातील सर्व भा.प्र.से. अधिकाऱ्यांनी त्यांची सन २०२४ ची वार्षिक अचल मालमत्ता विवरणपत्रे दिनांक ३१ जानेवारी २०२५ पर्यंत भरावी.

३. विहित कालावधीत अचल मालमत्ता विवरणपत्रे न भरण्याने सेवाविषयक बाबींवर होणारे परिणाम दर्शविण्यासंदर्भात केंद्र शासनाच्या कार्मिक, लोकतक्रारी आणि सेवानिवृत्तीवेतन मंत्रालयाच्या कार्मिक व प्रशिक्षण विभागाने दिनांक १९ डिसेंबर, २०२४ रोजीच्या पत्रान्वये आणि यापूर्वी दिलेल्या खालील सूचनांकडे आणि संबंधित नियमांतील तरतुदींकडे याद्वारे सर्व भा.प्र.से. अधिकाऱ्यांचे लक्ष वेधण्यात येत आहे :-

- १) अ.भा.से. (वर्तणूक) नियम, १९६८ मधील नियम क्रमांक १६(२) मधील तरतुदीनुसार आणि कार्यालयीन झापन दि.१६.०२.१९६० आणि दि.०४.०९.१९९४ अनुसार भा.प्र.से. अधिकाऱ्यांनी दरवर्षी त्यांचे वार्षिक अचल मालमत्ता विवरणपत्र (Immovable Property Return) विहित नमुन्यात पुढील वर्षाच्या दि.३१ जानेवारी, २०२५ पर्यंत सादर करणे आवश्यक आहे. भाप्रसे सदस्यांकडून वैध कारणाशिवाय या तरतुदीचे पालन करण्यास चूक झाल्यास ते शिस्तभंविषयक कारवाईस पात्र ठरतील असे दि.२९.१०.२००७ आणि दि.०७.०९.२०११ च्या झापनात नमूद करण्यात आलेले आहे.
- २) याव्यतिरिक्त दि.३०.१२.२०२१ च्या सूचनेन्वये भाप्रसे (वेतन) नियम, २०१६ च्या नियम ३(१) मध्ये सुधारणा करण्यात आली असून त्यानुसार पुढील वेतनश्रेणीतील नियुक्तीकरिता अचल मालमत्ता विवरणपत्रे भरणे अत्यावश्यक करण्यात आलेले आहे.

- ३) भारतीय प्रशासकीय सेवेतील अधिकाऱ्यांनी विहित मुदतीत वार्षिक अचल मालमत्ता विवरणपत्र न भरल्यास अशा अधिकाऱ्यांची नावे ऑफर लिस्ट मध्ये अंतर्भूत करणे, एम्पॅनलमेंट, अभासे (संवर्ग) नियमामधील नियम क्र.६(१), ६(२)(ii) मधील तरतुदीनुसार प्रतिनियुक्तीकरिता केंद्र शासनाकडून प्रमाणीकरण (Clearance), संवेदनशील पदावरील नियुक्ती, प्रशिक्षण कार्यक्रम (सेवांतर्गत सक्तीचे प्रशिक्षण वगळता), मुदतपूर्व संवर्ग प्रत्यावर्तन इ. बाबींकरिता आवश्यक असलेले दक्षता प्रमाणपत्र नाकारण्यात येईल.
- ४) याव्यतिरिक्त भाप्रसे (वेतन) नियम, २०१६ च्या नियम ३(१) मधील सुधारणानुसार भाप्रसे अधिकाऱ्यांना पुढील वेतनश्रेणीतील नियुक्तीकरिता अचल मालमत्ता विवरणपत्रे भरणे अत्यावश्यक आहे.
४. सदर शासन ज्ञापन महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतरथळावर उपलब्ध करण्यात येत असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०२४१२३११५००२९२४०७ असा आहे. हे ज्ञापन डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करण्यात येत आहे. महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(आबासाहेब आ. कवळे)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. उप मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
४. मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
५. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा, विधान परिषद, विधान मंडळ सचिवालय, विधानभवन, मुंबई
६. सर्व मंत्रालयीन विभागांचे अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव
७. महाराष्ट्र राज्य संवर्गातील सर्व भा.प्र.से. अधिकारी
८. उप सचिव (भा. पो.से.) आस्थापना, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई
९. उप सचिव (भा.व.से.) आस्थापना, महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. निवडनस्ती